

Sagsbehandling i den sociale ankestyrelse

FOB nr. 86.138

Til brug for bedømmelsen af en førtidspensionssag havde den sociale ankestyrelse indhentet en speciallægeerklæring fra en læge, af hvem klageren ikke ønskede at blive undersøgt. Erklæringen blev derfor afgivet på grundlag af tidligere foretagne undersøgelser.

Kritiseret den sociale ankestyrelse for ikke at have oplyst klageren om, at et fremsat ønske om at blive undersøgt af en anden speciallæge ikke ville blive imødekommet, og om, hvad ankestyrelsen da agtede at foretage. Endvidere kritiseret, at ankestyrelsen ikke forud for afgørelsen gjorde klageren bekendt med speciallægeerklæringen, og da dette ikke skete - i det mindste - i afgørelsen udtrykkeligt gjorde klageren opmærksom på, at afgørelsen hvilede på en speciallægeerklæring, der var udarbejdet på grundlag af tidligere undersøgelser af klageren.

(J. nr. 1986-1123-043).

A klagede over en afgørelse fra den sociale ankestyrelse, hvorved ankestyrelsen tiltrådte en afgørelse fra revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt om, at A ikke var berettiget til forhøjelse af sin mellemste invalidepension til den højeste og/eller til bistanstillæg.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at A, der var født i 1944, havde modtaget laveste invalidepension siden 1973 og mellemste invalidepension siden 1977.

A ansøgte social- og sundhedsforvaltningen i Albertslund kommune om forhøjelse af pensionen og om bistanstillæg. Social- og sundhedsforvaltningen indstillede til revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt, at A blev tilkendt højeste førtidspension. Forvaltningen afgav ikke indstilling med hensyn til tilkendelse af bistanstillæg.

Revaliderings- og pensionsnævnet meddelte A afslag på forhøjelse af pensionen og på bistanstillæg. Denne afgørelse klagede A over til den sociale ankestyrelse.

Til brug for den sociale ankestyrelses vurdering af A's helbredsforhold havde ankestyrelsen anmodet en specialist i øjensygdomme, B, om at indkalde hende til undersøgelse. A havde fået tid hos speciallægen til den 15. april 1986.

Dagen inden undersøgelsen var A's datter udsat for en alvorlig trafikulykke, og A følte sig ikke i stand til at gennemføre øjenundersøgelsen. A ringede derfor afbud til B om morgenen den 15. april 1986.

Samme dag skrev B til den sociale ankestyrelse, at A havde meldt afbud til undersøgelsen, uden at B anså grunden for tvingende. B afventede en ny tid aftalt med A.

I et brev til revaliderings- og pensionsnævnet - som med skrivelse af 28. maj 1986 blev videresendt til den sociale ankestyrelse - anmodede A om at blive indkaldt til øjenundersøgelse hos en anden speciallæge end B. A beskrev telefonsamtalen den 15. april 1986 med B, hvor han havde være fuldstændig uforstående overfor, at det ville være alt for belastende for A at komme til undersøgelsen efter at have tilbragt hele aftenen og en del af natten på hospitalet hos sin datter.

Den sociale ankestyrelse besvarede ikke A's anmodning om at blive undersøgt af en anden øjenlæge.

Da A yderligere to gange havde været indkaldt til undersøgelse hos speciallægen uden at A havde ønsket at møde, anmodede den sociale ankestyrelse B om at udfærdige en erklæring på baggrund af de oplysninger, han havde om A's syn fra tidligere undersøgelser.

B afgav herefter en erklæring til ankestyrelsen. Af erklæringen fremgik bl.a. følgende:

» ...

Det er overordentlig vanskelig at udtale sig om, hvorledes patientens nuværende synsmæssige funktion må antages at være på grundlag af undersøgelser for godt 1 år siden.

...

Patienten har en fremadskridende grå stær, der må antages at have nedsat synet i et vist omfang, men da højeste førtidspension + bistanstillæg kræver en synsstyrke på 1/60 eller derunder, er det usandsynligt, at patienten på nuværende tidspunkt skulle se så dårligt ...

...

Såfremt ønsket om højeste førtidspension og/eller bistanstillæg fastholdes, anbefales undersøgelse på Statens øjenklinik, men efter mit bedste skøn er ansøger på det foreliggende ikke berettiget hertil. Man kan ikke udtale sig om, hvilken udvikling der måtte være sket i synsnedsættelsen, men ansøgers manglende øjenlægekontakt tyder på, at der ikke er sket ret meget i det forløbne år.

...«

Herefter traf den sociale ankestyrelse følgende afgørelse i sagen - uden at styrelsen forinden havde gjort A bekendt med B's erklæring:

»Ankestyrelsen har bedt speciallæge i øjensygdomme (B) indkalde ansøgeren til ny undersøgelse, men ifølge speciallægens udtalelse ... meddelte ansøgeren afbud og ved fornyet telefonisk henvendelse ... meddelte hun, at hun havde mistet modet. Ankestyrelsen har herefter ikke fundet anledning til at indhente yderligere oplysninger eller indkalde ansøgeren til yderligere undersøgelser.

...

Invaliditeten findes ikke at være af en sådan sværhedsgrad, at ansøgeren må anses for kun at have ubetydelig erhvervsevne i behold i ethvert erhverv.

Betingelserne for at opnå invalidepension efter lov om invalidepension og førtidspension m.v. § 3, stk. 1, er herefter ikke til stede.

Ansøgeren findes heller ikke at være svagsynet i en sådan grad, at betingelserne for at opnå bistandstillæg efter lov om invalidepension og førtidspension m.v. § 10 er opfyldt. Ansøgeren findes i øvrigt heller ikke at opfylde betingelserne for at opnå bistandstillæg efter lov om invalidepension og førtidspension m.v. § 10.

Ankestyrelsen tiltræder således revaliderings- og pensionsnævnets afgørelse.«

I klagen til ombudsmanden skrev A, at hun ikke mente, at sagen var ordentligt undersøgt, da der ikke forelå en grundig øjenundersøgelse. Samtidig oplyste A, at hun havde klaget til embedslægen over B, og at hun hverken havde mod eller kræfter til at gennemføre en øjenundersøgelse hos B, og at hun derfor havde anmodet om en anden læge.

I anledning af klagen anmodede ombudsmanden ankestyrelsen om at udtale sig om, hvorvidt styrelsen forud for afgørelsen burde have orienteret A om, at ankestyrelsen havde bedt B afgive en udtalelse på grundlag af de foreliggende oplysninger, og om, at A ikke ville blive indkaldt til undersøgelse. I den forbindelse henviste ombudsmanden til forvaltningslovens § 19.

I sin udtalelse anførte ankestyrelsen følgende:

» ...

Da ankestyrelsen havde modtaget underretning om, at (A) ikke ønskede at blive undersøgt hos speciallæge (B) anmodede man speciallægen om en erklæring på baggrund af det hidtil foreliggende materiale. Ankestyrelsen erkender, at man i afgørelsesskrivelsen ... burde have gjort (A) bekendt hermed.

Det tilføjes, at ankestyrelsen i overensstemmelse med styrelsens praksis ikke har foretaget partshøring i denne sag, men ankestyrelsen er opmærksom på forvaltningslovens regler herom.

...

Det bemærkes ..., at der ifølge fast praksis i invalideforsikringsretten, ankenævnet for invalideforsikringsretten, revaliderings- og pensionsnævnene og ankestyrelsen tilkendes højeste pension til personer med synslidelse, når synsstyrken med brille/kontaktlinsekorrektion er 1/60 eller derunder på bedste øje, og der ikke skønnes at være revalideringsmuligheder.

Som det fremgår, har måleresultaterne i den foreliggende sag være ret svingende, men på intet tidspunkt i nærheden af den anførte grænse.

...«

Jeg udtalte følgende i en skrivelse til A:

»Revaliderings- og pensionsnævnets og den sociale ankestyrelses afgørelser, hvorefter De ikke blev anset for berettiget til forhøjelse af Deres pension eller til bistanstillæg, er truffet på grundlag af bestemmelserne i lov om invalide- og førtidspension § 3, stk. 1, og § 10.

Efter bestemmelsen i § 3, stk. 1, kunne invalidepension bestående af grundbeløb, invaliditetsbeløb og erhvervsudygtighedsbeløb tilkendes personer under 60 år, der i ethvert erhverv måtte anses for kun at have ubetydelig erhvervsevne i behold (en tilsvarende bestemmelse findes nu i lov om social pension § 14, stk. 1).

Bistanstillæg kunne efter § 10 tilkendes bl.a. til personer, hvis invaliditet bestod i blindhed eller stærk svagsynethed (en tilsvarende bestemmelse findes nu i lov om social pension § 16, stk. 1).

Ved min bedømmelse af sagen lægger jeg til grund,

at undersøgelsen hos øjenlæge (B) den 15. april 1986 ikke blev gennemført på grund af Deres personlige problemer,

at den sociale ankestyrelse var bekendt med, at undersøgelsen ikke blev gennemført og årsagen hertil,

at De anmodede ankestyrelsen om at blive undersøgt af en anden øjenlæge,

at ankestyrelsen ikke på noget tidspunkt besvarede denne anmodning eller i øvrigt orienterede Dem om, hvorledes ankestyrelsen da agtede at forholde sig,

at ankestyrelsen anmodede øjenlæge (B) om at afgive en erklæring på det foreliggende grundlag,

at ankestyrelsen ikke orienterede Dem herom,

at ankestyrelsen ikke gjorde Dem bekendt med indholdet af øjenlægens erklæring, og

at ankestyrelsen i sin afgørelse i skrivelser af 21. juli 1986 ikke anførte, at der var indhentet en lægeerklæring på det foreliggende grundlag, men derimod udtalte sig således, at De måtte få det indtryk, at der ikke forelå en lægeerklæring.

Jeg finder ikke at kunne tage stilling til, om den sociale ankestyrelse burde have tilbudt Dem en undersøgelse ved en anden øjenlæge.

Når ankestyrelsen besluttede sig for ikke at imødekomme Deres ønske, burde ankestyrelsen have meddelt Dem dette og oplyst Dem om, hvad styrelsen da agtede at foretage med hensyn til oplysningen af sagen.

Da dette ikke skete, burde ankestyrelsen - i det mindste - forud for sin afgørelse have sendt Dem en genpart af erklæringen fra øjenlæge (B) og så med henblik på, at De kunne tage stilling til, om det, der var anført i erklæringen, kunne give Dem anledning til bemærkninger.

Da dette heller ikke skete, burde ankestyrelsen - i det mindste - i afgørelsen ... udtrykkeligt have gjort opmærksom på, at afgørelsen hvilede på en erklæring fra øjenlæge (B). Ankestyrelsens formulering, »har herefter ikke fundet anledning til at indhente yderligere oplysninger«, er efter min

opfattelse vildledende med hensyn til angivelse af, hvad der var grundlaget for afgørelsen.

Jeg har gjort den sociale ankestyrelse bekendt med min opfattelse af styrelsens *behandling* af sagen.

For så vidt angår ankestyrelsens *afgørelse* bemærker jeg følgende:

Speciallæge (B's) erklæring ... til den sociale ankestyrelse bygger på undersøgelser/oplysninger, der på det tidspunkt var mere end 1 år gamle, og øjenlægen udtalte, at det var »overordentlig vanskelig at udtale sig om, hvorledes patientens nuværende synsmæssige funktion må antages at være på grundlag af undersøgelser for godt 1 år siden«. Øjenlægen fandt det imidlertid usandsynligt, at Deres lidelse havde udviklet sig således, at synsstyrken nu berettigede til højeste førtidspension og bistandstillæg (1/60).

Den sociale ankestyrelse har i udtalelsen ... anført, at måleresultaterne ikke på noget tidspunkt har været i nærheden af den anførte grænse (1/60). Efter fast praksis tilkendes højeste pension til personer med synslidelser, når synsstyrken med brille/kontaktlinsekorrektion er 1/60 eller derunder på det bedste øje.

Jeg må således forstå, at baggrunden for, at ankestyrelsen har ment at kunne træffe afgørelse på det efter min opfattelse meget spinkle grundlag med hensyn til beskrivelsen af Deres aktuelle helbredstilstand, var, at styrelsen fandt det helt usandsynligt, at Deres synsstyrke var således, at den kunne berettigede til højeste førtidspension og bistandstillæg. I ankestyrelsens møde medvirkede lægelig sagkundskab.

En sådan lægelig vurdering har jeg ikke forudsætninger for at tage stilling til, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder.

Jeg finder ikke, at dette er tilfældet, og jeg har derfor ikke grundlag for at kritisere ankestyrelsens afgørelse.

Jeg henleder Deres opmærksomhed på, at De har mulighed for på ny at indgive ansøgning om den højeste førtidspension og bistandstillæg, hvis De mener, at Deres helbredstilstand er blevet væsentligt forværret.

...«